

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อเรามองลงไปในการสร้างทางการเมือง เราจะพบว่าโครงสร้างทางการเมือง ประกอบไปด้วยโครงสร้างส่วนบน และโครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างส่วนบน ได้แก่ กลไกและอำนาจรัฐ ส่วนโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ส่วนของประชาชนหรือสังคม และสิ่งที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างรัฐกับสังคมเข้าด้วยกัน ก็คือ สื่อมวลชนนั่นเอง (ลิขิต ธีรเวคิน, 2535 : 252)

ในสังคมไทย จะพบว่า โครงสร้างส่วนบน หรือในส่วนของภาครัฐนั้น นับได้ว่ามีพลังและบทบาทสำคัญอย่างสูง เนื่องจาก ระบบราชการมีอาณาเขตครอบคลุมไปทุกเรื่อง ทุกส่วนของสังคม มีความเข้มแข็ง และมีฐานอำนาจฝังลึกอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน ทั้งอำนาจที่เป็นทางการซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ ทำให้หน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุดตามกฎหมาย และอำนาจที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งสามารถให้คุณให้โทษกับคนในสังคม หรือสร้างผลกระทบในทางบวกหรือลบให้เกิดขึ้นกับสังคมได้มาก และเมื่อภาครัฐมีอำนาจมากมายเช่นนี้ จึงมักปรากฏให้เห็นถึงการใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องของข้าราชการผู้มีหน้าที่ใช้อำนาจโดยตรง จากสถิติข้าราชการพลเรือนสามัญที่ถูกลงโทษทางวินัย ซึ่งรายงานมายังสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ.2541 พบว่ามีข้าราชการที่ใช้อำนาจรัฐไปในทางที่ไม่ถูกต้องเป็นจำนวนมาก แยกอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้ (ยุพา สถานะพล, 2541 : 16-19)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทสถิติ	2537	2538	2539	2540	2541
ฐาน ไม่ซื้อสตัย	67	48	74	25	34
บกพร่อง	315	290	487	127	237
ฝ่าฝืนระเบียบ	75	99	67	33	62
การบังคับบัญชา	40	21	29	20	19
ต่อผู้ร่วมงาน	1	10	2	-	12
ติดต่อประชาชน	7	3	6	3	-
ไม่อุทิศเวลา	169	149	142	56	131
ชื่อเสียง	210	145	193	80	78
ป่วย หย่อน มลทิน	8	6	8	11	2
รวม	892	771	1008	355	575

ที่มา : ฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2541

ผลที่ตามมาคือ ประเทศได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของข้าราชการน้อยมาก เมื่อเทียบกับเงินภาษีอากรที่ประชาชนจ่ายให้เป็นเงินเดือนและสิทธิประโยชน์สำหรับข้าราชการ โดยในปี 2542 รัฐต้องจัดสรรงบประมาณสูงถึง 3.5 แสนล้านบาท เพื่อจ่ายเป็นเงินเดือน ข้าราชการ คิดเป็น 42.2% ของงบประมาณทั้งหมด ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนดไว้ว่าไม่ควรมากกว่า 40% อีกทั้งในบางครั้ง ภาครัฐซึ่งมีหน้าที่ในการสร้างความเป็นธรรมต่อส่วนรวม คอยควบคุมและกำกับให้สังคมพัฒนาไปได้อย่างราบรื่น ก็กลับกลายเป็นตัวจุดรั้งการพัฒนาของภาคธุรกิจและประชาชน ทำให้ประเทศไม่สามารถพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (ยุพา สถานะพล, 2541 : 16-19) รวมถึงการวางนโยบายต่างๆ เพื่อการนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม บางครั้งก็ดูเหมือนจะเป็นเพียงแค่นโยบายสวยหรูที่วางเอาไว้เพื่อขออนุมัติงบประมาณ แต่ไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ เนื่องจากการละเลยไม่สนใจนำนโยบายเหล่านั้นไปใช้แต่อย่างใด ดังนั้น จึงจำเป็นที่ส่วนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งก็คือ ภาคประชาชนหรือสังคม จะต้องหาวิธีในการควบคุม และตรวจสอบอำนาจของภาครัฐ เพื่อไม่ให้ภาครัฐใช้อำนาจที่มีอยู่อย่างมากมายในการบริหารและปกครองประเทศไปในทางที่ไม่เหมาะสม เกิดความเสียหายต่อส่วนอื่นของสังคม หรือในอีกด้านหนึ่งก็คือการควบคุมและกระตุ้นให้ภาครัฐดำเนินการตามนโยบายที่วางไว้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งการทำหน้าที่อย่างถูกต้องเหมาะสมของทั้งโครงสร้างส่วนบนและโครงสร้างส่วนล่างนี้ จะนำมาซึ่งดุลยภาพในสังคมต่อไป

และดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สิ่งที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงรัฐกับประชาชนเข้าด้วยกันก็คือ สื่อมวลชน ดังนั้น สื่อมวลชนจึงมีบทบาทอย่างสูงในการที่จะทำให้เกิดดุลยภาพตรงนี้ขึ้นมา

แต่เนื่องด้วย สื่อมวลชน คือส่วนที่อยู่ระหว่างกลางของทั้งสองฝ่าย

ภาครัฐ ————— สื่อมวลชน ————— ประชาชน

แต่การที่ต้องอยู่ตรงกลางระหว่าง 2 ฝ่าย หรือการเป็นสื่อกลางนั้น ก็มีความเป็นไปได้เช่นกันที่จะเป็นสื่อกลางแบบที่เล่นบทบาทสนับสนุนความต้องการของรัฐ เป็นตัวแทนของรัฐ หรืออาจจะเล่นบทบาทต่อต้านความต้องการของภาครัฐ เป็นตัวแทนของประชาชน ทั้งที่เป็นไปด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ หรืออาจจะเป็นตัวกลางในการให้ข้อมูล เป็นผู้วางเฉยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด แต่จุดแห่งความพอดีที่จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุดอยู่ตรงไหน นั่นคือสิ่งที่น่าขบคิดมากกว่า

สำหรับเหตุผลที่หยิบยกนำเรื่องการเกษตรขึ้นมาศึกษา เนื่องจาก เรื่องการเกษตรจัดได้ว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในอันดับต้นๆ ที่สื่อมวลชนควรให้ความสนใจอย่างยิ่งในการนำเสนอข้อมูล เพราะประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยยังคงอาศัยอยู่ในชนบท และประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเป็นส่วนมาก การเกษตรจึงเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญมากที่สุด ในชนบทไทย (อุทัยวรรณ อินทรโต, 2535)

“เศรษฐกิจของเราขึ้นอยู่กับการเกษตรมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว รายได้ของประเทศที่ได้มาใช้สร้างความสำเร็จต่างๆ เป็นรายได้จากการเกษตรส่วนใหญ่ จึงอาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จของประเทศต้องอาศัยความสำเร็จของการเกษตรเป็นสำคัญ และงานทุกๆ ฝ่ายจะดำเนินก้าวหน้าไปได้ก็เพราะการเกษตรของเราเจริญ.....”

(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, 2540)

นอกจากนั้น ภาคการเกษตรยังมีบทบาทต่อเศรษฐกิจโดยรวม ดังต่อไปนี้

1. ภาคเกษตรมีมูลค่าผลิตภัณฑ์รวม (GDP) ประมาณ 330,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของประเทศ และมีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรปีละประมาณ 490,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27 ของมูลค่าการส่งออกของประเทศ ในปี 2540 ประเทศไทยมีดุลการค้าเกินดุลประมาณ 260,000 ล้านบาท และดุลการค้าสินค้าเกษตรในแต่ละปีเกินดุลต่อเนื่องมาโดยตลอด
2. ภาคเกษตรมีศักยภาพในการสร้างรายได้จากการส่งออก และสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าขั้นปฐม เช่น ข้าว ในระยะ 5 เดือนแรกของปี 2541 มูลค่าการส่งออกเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 45 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ส่วนกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง อาหารทะเลกระป๋อง และผลิตภัณฑ์ยาง เพิ่มขึ้นร้อยละ 29 ร้อยละ 43 และร้อยละ 44 ตามลำดับ
3. ภาคเกษตรเป็นสาขาการผลิตที่สามารถรับแรงงานว่างงาน ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ โดยการทำการเกษตรแบบยั่งยืนตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแนวทางที่จะลดความเสี่ยงจากภาวะเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นคงให้แก่เกษตรกร
4. ในปี 2540 กระทรวงการคลังประมาณการว่าภาวะเศรษฐกิจของประเทศ มีอัตราลดลงร้อยละ -1.5 ในขณะที่ภาคเกษตรสามารถขยายตัวได้ถึงร้อยละ 2.4 และในปี 2541 คาดว่าภาวะเศรษฐกิจของประเทศจะถดถอยลงในอัตราร้อยละ -5.5 ในขณะที่ภาคเกษตรประมาณการว่าจะขยายตัวได้ในอัตราร้อยละ 2.9 จะเห็นได้ว่าในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ ภาคเกษตรได้รับการคาดหวังว่าจะสามารถบรรเทาและฟื้นฟูเศรษฐกิจได้

จึงนับได้ว่าภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลเรื่องนี้โดยตรง จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการวางแผนนโยบาย

ตลอดถึงการทำงานรับใช้พี่น้องประชาชน ในการนำพาประเทศนี้ไปสู่ความก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

แต่แนวนโยบายที่กำหนดมาจากภาครัฐนั้น จะมีความชัดเจน เหมาะสม นำไปปฏิบัติจริงได้แค่ไหน ทำเพื่อประโยชน์ของรัฐหรือประชาชน ตลอดจนรัฐมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้ทำลงไปหรือไม่ เป็นสิ่งที่ต้องทำการตรวจสอบต่อไป เพื่อสร้างมาตรฐานความถูกต้องให้เกิดขึ้นในสังคมนี้ แต่สื่อมวลชนได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวตามอุดมการณ์ที่มีหรือไม่ หรือเพียงแค่นับสนุนความต้องการต่างๆ ของภาครัฐเท่านั้น เป็นสิ่งที่น่าศึกษาต่อไป

บริษัท สื่อเกษตร จำกัด ได้ก่อตั้งขึ้นในปี 2536 โดยดำริของ นางจุฬารัตน์ (นิรติศยกุล) เสรีเชษฐพงษ์ ในขณะที่มีตำแหน่งผู้สื่อข่าวเกษตร บริษัท แปซิฟิคอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด เนื่องจากขณะนั้น เสรีภาพในการเสนอข่าวสารยังคงอยู่ในวงจำกัด การจัดตั้งบริษัท สื่อเกษตร จำกัด จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับสถานการณ์ผลิตภัณฑ์ที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้การผลิตข่าวสารสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

นับจากก่อตั้งบริษัท สื่อเกษตร จำกัด เมื่อปี 2536 จนถึงเดือนกันยายน 2541 ก็ยังไม่มีเหตุจำเป็นใดใดที่ทำให้การผลิตรายการของ บริษัท แปซิฟิคอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ต้องหยุดชะงักลง และโดยหลักความซื่อตรงต่อองค์กรแล้ว ก็ไม่เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะดำเนินธุรกิจในการทำงานเดียวกับธุรกิจของบริษัทต้นสังกัด ดังนั้น จึงไม่มีการดำเนินงานใดๆ ในบริษัท สื่อเกษตร จำกัด แต่อย่างไรก็ตาม แม้ขณะที่บริษัท สื่อเกษตร จำกัด จะมีได้ดำเนินกิจการใด แต่ก็ได้ปฏิบัติตามกฎหมายประมวลรัษฎากร โดยยื่นแบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้ และงบดุลประจำปีตามระเบียบตลอดมา

กันยายน 2541 ได้มีเหตุให้การปฏิบัติงานของนางจุฬารัตน์ (นิรติศยกุล) เสรีเชษฐพงษ์ ในฐานะพนักงานบริษัท แปซิฟิค อินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ต้องสิ้นสุดลง และได้เข้ามาบริหารบริษัท สื่อเกษตร จำกัด ร่วมด้วยทีมงานเกษตรจำนวนหนึ่งจาก บริษัท แปซิฟิคอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ด้วยเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นที่จะผลิตข่าวสารการเกษตรที่เน้นการให้สาระความรู้ และสร้างกระบวนการพัฒนารวมทั้งเป็นการวางรากฐานระบบสารสนเทศเพื่อประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

อย่างไรก็ตาม บริษัท สื่อเกษตร จำกัด ก็ถือได้ว่าเป็นบริษัทเอกชน ที่จำเป็นต้องแสวงหาผลกำไร เพื่อความอยู่รอดทางธุรกิจ และการหารายได้ก็สามารถทำได้ 2 ทาง คือ การหาโฆษณา และการหาผู้สนับสนุนหลักของรายการ แต่บริษัท สื่อเกษตร จำกัด ได้ปฏิเสธการหาโฆษณา และเลือกที่จะใช้วิธีการหาผู้สนับสนุนหลักของรายการแทน โดยตั้งแต่ดำเนินกิจการมา บริษัท สื่อเกษตร จำกัด ได้รับจ้างผลิตรายการต่างๆ ทั้งวิทยุและโทรทัศน์ ให้กับหน่วยงานของรัฐ และเอกชนมาแล้วเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการรับงานของภาครัฐเสียมากกว่า ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างดังต่อไปนี้

งานด้านวิทยุประชาสัมพันธ์

รายการวิทยุเพื่อชาวสวนยาง, รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร, รายการเพื่อชาวสวนปาล์ม, รายการพาณิชย์ภูมิภาค และรายการคิดใหม่ทำใหม่ ออกกระจายเสียงผ่านเครือข่ายสถานีวิทยุแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รับฟังได้พร้อมกันทั่วประเทศ โดยมีรูปแบบรายการสนทนาสดกับผู้เกี่ยวข้องในแต่ละเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกร, องค์กรเกษตรกร, องค์กรพัฒนา เอกชน, นักวิชาการ และหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ

งานด้านโทรทัศน์

ได้ผลิตรายการสนทนาเชิงนำชม เช่น รายการก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร สนับสนุนโดยกรมวิชาการเกษตร, รายการประสบการณ์จากกองทุนหมู่บ้าน สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รายการทั้งหมดออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี และได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี

รวมทั้งรายการสารคดี อาทิ รายการเพื่อส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองไทย ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ชื่อรายการบ้านนาอยู่ เมืองยั่งยืน สนับสนุนโดย การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย, รายการกระตุ้นจิตสำนึกขององค์กรชุมชนในการร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ชื่อรายการรักษา สนับสนุนโดย บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด และสหกรณ์โคมนมวังน้ำเย็น จำกัด, รายการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์อันดีของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, รายการเผยแพร่ภารกิจและเทคโนโลยีปศุสัตว์ของกรมปศุสัตว์ ชื่อรายการปศุสัตว์พัฒนา สนับสนุนโดยกรมปศุสัตว์, รายการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้ ชื่อรายการรักษา อำนวยการผลิตโดยกรมป่าไม้ และรายการที่

เป็นช่องทางให้ผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้มีโอกาสใช้สื่อสาธารณะในการแสดง "ตัวตน" และความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ซึ่งรายการคนรากหญ้า

สปอตประชาสัมพันธ์โครงการหรือหน่วยงานต่างๆ

บริษัท สื่อเกษตร จำกัด ได้มีผลงานในการผลิตสปอตวิทยุโทรทัศน์ ประชาสัมพันธ์โครงการเงินช่วยเหลือเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ให้กับกรมการปกครอง และผลิตสปอตวิทยุประชาสัมพันธ์ 4 ภาษาในโครงการเดียวกัน สปอตประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของกรมป่าไม้ พร้อมทั้งมีผลงานการผลิตสารคดีเกี่ยวกับการเกษตรและการพัฒนาชนบท อาทิ สารคดีการรับรองแปลงเพาะกล้าพันธุ์ปาล์มน้ำมัน สารคดีพิพิธภัณฑพิชชีวินธร สารคดีจากภูมิปัญญาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สารคดีกรมวิชาการเกษตรก้าวไกล กลีกรมไทยก้าวหน้า โดยกรมวิชาการเกษตร

สารคดีโรงสีชาวนาที่โลกชุมพูน สารคดีธุรกิจจากกันครัว สารคดีกอบบ้านกู้เมืองด้วยกองทุนและสวัสดิการชุมชน สารคดีขบวนการกอบกู้ชุมชน โดยกรมส่งเสริมการเกษตร

สารคดีพลังแผ่นดินกู้วิกฤตชาติ โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน

สารคดีลุ่มน้ำปากพนังคือความหวัง คือชีวิต โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สารคดีคำตอบอยู่ที่หมู่บ้าน สารคดีเริ่มต้นเรียนรู้ที่หมู่บ้าน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารคดี ณ ที่ซึ่งเปี่ยมหวัง โดย UNHCR

สารคดีจากปากฟ้าสู่ปฐพี โดยกระทรวงการต่างประเทศ

สารคดีกองทุนชุมชน สารคดีก้าวสู่กองทุนชุมชน สารคดีพลังของคนกู้แผ่นดิน สารคดีหมายเหตุของคนกู้ชาติ 1 ปีกองทุนชุมชน สารคดีแผนแม่บทชุมชนไม่เรียง สารคดีเศรษฐกิจเพื่อชีวิต เศรษฐกิจเพื่อชุมชน สารคดีอริยทรัพย์ภายในของชุมชน สารคดีค้ำคูณมุนมังอีสาน สารคดีพลังชุมชนพลังแผ่นดิน 2 ปีกองทุนชุมชน สารคดีกองทุนหมู่บ้าน โดยสำนักงานกองทุนเพื่อสังคม ธนาคารออมสิน

สารคดีลายแทงแห่งชีวิต แบบแผนของชุมชน โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร

สารคดีสมุนไพรรักษาโรค สืบสานภูมิปัญญาไทย และสารคดีสมุนไพรรักษาโรค
จากความเข้มแข็งของชุมชนสู่มาตรฐานสากล โดยโรงพยาบาลศูนย์เจ้าพระยาอภัยภูเบศร

สารคดีเศรษฐกิจจากผืนแผ่นดิน โดยคณะกรรมการร่วมพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
(คพ.ศช.)

ซึ่งผลงานต่างๆ เหล่านี้ก็ทำให้เห็นว่าผลงานส่วนใหญ่ของบริษัท สื่อเกษตร จำกัด
จะเป็นงานที่ผลิตให้กับหน่วยงานรัฐแทบทั้งสิ้น

และหากกล่าวถึงเฉพาะรายการ เพื่อนคนเกษตร ก็เป็นรายการหนึ่งของบริษัท
สื่อเกษตร จำกัด ที่มีผู้สนับสนุนรายการเป็นหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โดยนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวต่างๆ ในแวดวงวงการเกษตร เน้นที่จะบอกกล่าวเรื่อง
นโยบายของรัฐ และความเดือดร้อนของเกษตรกร มากกว่าที่จะกล่าวถึงเรื่องเทคโนโลยีการเกษตร
อย่างที่รายการอื่นๆ ทางวงการเกษตรมักจะนำเสนอกัน รายการออกอากาศครั้งแรกในช่วงเดือน
พฤษภาคม 2543 โดยนำเสนอทุกวันจันทร์ – ศุกร์ เวลาประมาณ 05.00 – 05.30 น. ทางสถานี
วิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5

ดังนั้น จึงเกิดเป็นคำถามขึ้นมาว่าหากรายการเพื่อนคนเกษตร มีผู้สนับสนุนรายการ
เป็นหน่วยงานภาครัฐ อย่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับเนื้อหา
การนำเสนอของรายการ ที่พูดถึงนโยบายรัฐและความเดือดร้อนของเกษตรกรแล้ว บทบาทการ
เป็นสื่อกลางระหว่างภาครัฐและเกษตรกรของรายการเพื่อนคนเกษตรในฐานะสื่อมวลชน จะอยู่ใน
ตรงจุดใด มีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของฝ่ายใดมากกว่า สื่อมวลชนเล่นบทบาทเป็นอะไรกัน
แน่ สื่อมีความโน้มเอียงไปที่รัฐ สื่อมีความโน้มเอียงไปที่ประชาชน หรือว่าสื่ออยู่ตรงจุดกลางเพื่อ
สานความเข้าใจอันดีระหว่างทั้งสองฝ่าย นั่นคือประเด็นที่น่าทำการศึกษาต่อไป

ปัญหานำวิจัย

1. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดรายการเพื่อคนเกษต
2. รูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาของรายการเพื่อคนเกษตเป็นอย่างไร
3. บทบาทในการเป็นสื่อกลางของรายการเพื่อคนเกษตคืออะไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดรายการเพื่อคนเกษต
2. เพื่อทราบถึงรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาของรายการเพื่อคนเกษต
3. เพื่อเข้าใจถึงบทบาทการเป็นสื่อกลางของรายการเพื่อคนเกษต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะรายการ เพื่อคนเกษต ของบริษัท สื่อเกษต จำกัด ที่นำเสนอทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 โดยทำการศึกษาความเป็นมาของรายการทั้งหมด ตั้งแต่เริ่มออกอากาศครั้งแรกคือในเดือนพฤษภาคม 2543 ถึง วันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2546

ข้อตกลงเบื้องต้น

บทบาทการเป็นสื่อกลางของสื่อมวลชนนั้นมิได้หลายแบบ และหลายระดับ ทั้งในแบบที่เป็นตัวแทนของรัฐเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับหน่วยงานของรัฐ หรือการเป็นตัวแทนของประชาชนในการบอกเล่าความทุกข์ยากของประชาชนไปยังรัฐ ให้รัฐแก้ไข จนถึงอาจจะเป็น

สื่อกลางเพื่อสานความเข้าใจอันดีระหว่างสองฝ่าย ทั้งรัฐและประชาชนเข้าด้วยกัน หรืออาจจะคละเคล้ากันไปตามแต่บริบทที่แท้จริงขององค์กรสื่อมวลชนนั้นๆ

ข้อสันนิษฐานในการวิจัย

ปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดรายการเพื่อคนเกษตร คือ ภาครัฐและผู้ผลิตรายการ ซึ่งทั้งสองปัจจัยได้มีอิทธิพลต่อรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหาของรายการร่วมกัน ทำให้รายการเพื่อคนเกษตรเล่นบทบาทสื่อกลางระหว่างรัฐกับประชาชน ด้วยการเป็นตัวแทนในการเผยแพร่ข้อมูลจากภาครัฐไปสู่ประชาชน

นิยามศัพท์

การเป็นสื่อกลาง	หมายถึง	การอยู่ตรงกลางระหว่าง 2 ฝ่าย คือ ภาครัฐ กับ ประชาชน ซึ่งอาจจะเป็นสื่อกลางที่สนับสนุนรัฐบาล เป็นสื่อกลางที่ต่อต้านรัฐบาล (สนับสนุนประชาชน) หรืออาจจะเป็นสื่อกลางที่เป็นกลาง วางเฉย ไม่สนับสนุนใคร แต่ประสานความเข้าใจของ 2 ฝ่ายก็ได้
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	หมายถึง	ทุกหน่วยงานที่สังกัดในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมวิชาการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมส่งเสริมสหกรณ์, กรมป่าไม้, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ฯลฯ

การประกวดราคา หมายถึง การประมูลงานของภาครัฐ โดยเวลาที่ภาครัฐต้องการจ้างบริษัทใดเข้ามารับงาน จะเปิดให้บริษัทต่างๆ เข้ามาร่วมเสนอ proposal หากบริษัทใดมีเทคนิคการนำเสนอสูง และมีราคาต่ำก็จะชนะการประกวดราคา และได้รับงานนั้นไป

เทคนิคการนำเสนอสูง หมายถึง มีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย และเนื้อหาที่ครบเครื่อง มองอย่างรอบด้าน นำเสนออย่างมืออาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าบทบาทการเป็นสื่อกลางที่แท้จริงของรายการเพื่อคนเกษตคืออะไร
2. ทำให้ทราบว่าแท้จริงแล้วผู้สนับสนุนรายการเข้ามามีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบและเนื้อหารายการมากน้อยเพียงใด และด้วยวิธีใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย